"UKRAINIAN LABOR NEWS"
Published semi-weekly by the Ukrainian Labor News Ass'n cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man.
Subscription per year $4.00
Telephone: St. John 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТИ"
часопись для робочого люду — виходить два рази на тиждень: В СЕРЕДУ І СУБОТУ.
Видає Стоваришене "Українських Робітничих Вістий"
Передплата на рік ..... $4.00.
Адреса:—
UKRAINIAN LABOR NEWS
cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Непоміщених в газеті рукописий не звертаєть ся, хіба що дописувательь виразно зазначить, що бажає звороту своєї рукописи на случай її непоміщеня та залучить почтову марку на її пересилку.

ВЄРА ЗАСУЛІЧ.

В попереднім числі "Укр. Роб. Вістий" ми подали новинку про смерть російської революціонерки Вери Засуліч. Сю новинку ми подали з двох жерел: депеша з Копенгаги з 19. липня доносила, що в Москві померла вчера відома революціонерка Вера Засуліч, а знова львівський "Вперед" еще з 2. липня подав вістку за комуністичними ґазетами про смерть сеї революціонерки.

Важне не те, котра з сих новинок більше відповідає дійсности, а важний сам факт смерти революціонерки, і про неї ми маємо на думці сказати кілька слів.

Вера Засуліч була дійсною ветеранкою російської революції. Еще 16-літною дівчиною вона обзнакомилась з тюрмами царя "освободителя". Відсидівши два роки тюрми за зносини з революційним кружком Нечаївців на початку 80 років, вона йде на вислане, а відтак знова попадає з тюрми до тюрми, коли нарешті в 1878 році прибуває до Петербурґа.

В тюрмах Петербурґа сиділи в той час народовольці, над котрими збиткував ся начальник міста ґен. Трепов, вславивший ся і в 1905 році своїми звірствами підчас здушеня революції в Росії в тім році. (Відома фраза: "патронов не жалеть" належить йому.) Трепов дав розказ покарати в тюрмі різками народовольця студента Боголюбова. Молода революціонерка Вера Засуліч рішила відомстити Трепову. Вона прийшла до його канцелярії, подала йому пакет, а коли він почав читати, вистрілила до него з револьвера і тільки тяжко його ранила.

В той час в Росії політичних судила еще лава присяжних. І не дивлячись на те, що ґраф Пален запевнив царя, що суд покарає Засуліч так, як цар сего хоче, лава присяжних — на велике здивоване — оправдала революціонерку. Коли Засуліч опускала судову салю, царські жандарми хотіли її на дворі арештувати, але зібравша ся коло суду товпа вирвала революціонерку з рук жандармів і її вдало ся втікти в Швайцарію.

Вистріл Вери Засуліч 24. січня 1878 року до ґен. Трепова послужив сиґналом для розпочатя терору зі сторони народовольців, який закінчив ся убійством царя Олександра II. 1 марта 1881 року.

Але сама Вера Засуліч терористкою не була. "Вона, як каже народоволець Кравчинський, добровільно віддала себе на заколене, щоби змити з партії ганебне пятно смертельної образи".

Бо стріляти Трепова вона йшла не після припорученя партії, а сама по собі, не знаючи особисто того чоловіка, за обиду чести котрого мстила.

Не будучи терористкою, вона бачила, що ні убійствами поодиноких міністрів, ні ходженем в народ істнуючого ладу повалити не можна. Вона бачила, що для сего треба шукати иншого, певнійшого шляху, шляху масового освідомленя пролетарських мас.

Тому зійшовши ся з Плехановим і Дейчом, вони після упадку ґрупи "Черний Передел" орґанізують ґрупу "Освобождение Труда" і головну свою діяльність з села переносять між міський пролетаріят. Ґрупа "Освобождение Труда" стає на плятформі Карла Маркса і визнає клясову боротьбу між капіталістами і робітниками, одиноким виходом якої є — соціялізм.

Визнавши науку К. Маркса, основателі ґрупи "Освобождение Труда", Плеханов, Дейч, Аксельрод і Вера Засуліч в 90-ох роках орґанізують в Росії соціял-демократичну партію, з котрої опісля виросла велика боєва революційна партія, полишивша позаду тих, хто її покликав до житя.

Після атентату на Трепова Вера Засуліч жила по більшій части за границею, стало працюючи для добра партії, як проста її робітниця, ніколи не пхаючись на передне місце. Підчас її праці в сімі народовольців, оповідає Кравчинський, що "вона перебирала на себе найскромнійші і найзвичайнійші ролі: складачки в друкарні (нелеґальній), покоївки і т. и. і все виконувала всі свої обовязки з бездоганною сумлінностю і пильностю".

Після амнестії в жовтни 1905 року Вера Засуліч повернула до Росії.

Послідна її діяльність мало відома. Відомо лише, що в послідних роках Вера Засуліч стало перебувала в Росії. Російська ґазета "Новий Путь" з 8. цвітня в статі "Історично-революційна бібліотека" пише, що ґрупа істориків і революціонерів, в тім числі товариші Засуліч, Дейч, Лукашевич, Новоруський і инші працюють при збираню матеріялів з історії російської революції, при чім совітське правительство віддало до їх розпорядимости всі архіви відомого III. Відділу царської охранки. В тій статі говорить ся, що Л. Дейч написав книжку про Кравчинського, до котрої вступне слово написала Вера Засуліч. З того можна догадувати ся, що старенька революціонерка послідні роки працювала на літературнім полі по історії російської революції.

Волинець.

ДО ФІЛІЇ, ВІДДІЛІВ І ТОВАРИСТВ СТОВАРИШЕНЯ УКР. РОБ. ДІМ В КАНАДІ.

Товариші!

Після наспіваючих час від часу до нас листів, як також після короткого звіту, наспівшого на днях до Екз. Комітету Укр. Роб. Дому від орґанізатора Зах. Окр. Ком. виявляєть ся, що наша орґанізаційна робота вимагає много ліпшого.

В декотрих місцевостях товариші скаржуть ся, що до них не приїзджає орґанізатор; в инших знова скаржуть ся, що їм не висилаєть ся книжок з "Укр. Роб. Вістий", що не відповідаєть ся на їх листи, або що найголовнійше, відповідаєть ся не на імя секретара даної філії, відділу чи товариства, а на імя котрого небудь з членів, чим знова витворюєть ся непорозуміне, — чому, мовляв, центр переписуєть ся не з секретаром а з одним із членів.

Товариші! Ми бажаємо усунути сі недостачі, але ми сего не можемо зробити без вас самих. В тім лежить так само і частина вашої вини. Свого часу в "Укр. Роб. Вістях" містила ся відозва, щоби всі секретарі філій, відділів і товариств прислали до Екз. Ком. свої докладні адреси, щоби знати з ким ми маємо зноситись. Многі сего не зробили. Знова случаєть ся много випадків, що від імени відділу чи товариства з якої небудь місцевости звертають ся до Екз. Ком. чи до "Укр. Роб. Вістий" в одній і тій самій справі і в один і той сам час двох членів, або одного разу звертаєть ся один член, а другого разу другий. І тут годі вже знати, котрий з них уповноважнений в сій справі товариством і котрому з них відповідати.

Справа висиланя літератури "Укр. Роб. Вістями" до філій, відділів і товариств також не стоїть як слід по тій же самій причині. Не знаєш кому висилати, если не знаєш, хто за неї відповідає. Є випадки, де вислана впрост на імя товариства або поодиноких членів література вже довгий час тому назад, так і остала не заплачена по нинішний день. Для того, щоби справа висиланя літератури на провінцію відбувала ся нормально, необхідним є, щоби кожда філія, відділ чи товариство даної місцевости припоручили секретареві, чи бібліотекареві, або взагалі одному зі своїх членів завідувати такою літературою, котрий відповідав би за неї і перед тими, хто йому сю роботу припоручить і перед тим, від кого він сю літературу отримує.

Товариші! Ми не знаємо, в якій місцевости скільки і якої потрібно літератури. Длятого ми містимо оголошене на сторінках "Укр. Роб. Вістий", подаючи повну назву і ціну книжок, які є на складі "Укр. Роб. Вістий". Обовязком призначеного відділом чи товариством кольпортера є прислати до "Укр. Роб. Вістий" замовлене на сі книжки, зазначивши виразно скільки і яких книжок висилати. Щоби не повторяли ся непорозуміня, конечним є, щоби замовленя кольпортера були посвідчені печаткою товариства.

Еще одно, чого не повинні забувати товариства і їх кольпортери, а що так дуже часто трапляєть ся: не тримати в себе по кілька місяців або і по пів року гроший за розпродану літературу, бо тим самим ви шкодите самі собі. Бо за той час, як сі гроші лежали в кольпортера чи в касі товариства, можна було видати за них другу брошурку.

Для тіснійшої звязи і порозуміня між центром і провінцією, як також для усуненя тих недостач, які тепер дають ся відчувати, будуть в скорім часі видруковані і розіслані до всіх філій, відділів і товариств листи з запитами про ріжні пекучі справи. Кожда філія, відділ і товариство, а навіть окремі товариші повинні відгукнутись на сі запити, а се дасть нам можливість пізнати бажаня і недостачі на місцях і ми будемо старати ся при спільній допомозі товаришів сі недостачі усунути і піти на зустріч бажаням товаришів на провінції.

Редакція і Адміністрація "Укр. Роб. Вістий".

ГОРІШНИЙ ШЛЕСК, НОВИЙ ЦЕНТР ОБЄДНАНЯ СВІТОВОЇ РЕАКЦІЇ.

(Кореспонденція до "Українських Робітничих Вістий".)

Два роки минають, коли побита Німеччина під диктатом побідителя антанти, підписала версальський мир, котрий своєю грозою перевисшає всякі доси заключені мирові договори. Версальський мир, котрого основою мало бути самовизначене народів, якраз знасилував те самовизначене, він забезпечив самовизначене лише антантському імперіялізмови. Разом з тим однак він доказав, що "самовизначене народів" в капіталістичнім світі, се лише пуста фраза без глибшого змісту, а дальше, що воно ніколи не може бути основою для утвореня держави, про що передовсім рішають економічні інтереси. Примірів сего є досить. Окраїни Росії, що зі сторони антанти дізнавали благодати "самовизначеня народів" переконались доволі, що їх місце не у антанти, а в федерації з Р.С.Ф.С.Р., коли вони не хочуть остатись кольоніями антанти. І тому вони тягнуть тепер в сторону Радянських держав. Зараз теж питане Горішного Шлеска, якому завдяки самовизначеню загрожує розділ на малі шматки, не спосібні до житя, хотяй Горішний Шлеск творить економічну одиницю. Але се якраз лежить в інтересі антантських "володарів" світа, та їх найчорнійших союзників-прихвостнів, німецьких капіталістів. І тому антанта придивляєсь з вдоволенем отсій боротьбі, яку підняв польський робітник і селянин проти німецького капіталіста і поміщика, своїх старих гнобителів. Ся боротьба їм потрібна. При її помочі надієсь анґлійський капітал запрягти в свій віз німецьких капіталістів а французькі шовіністи-імперіялісти надіють ся якраз тепер відірвати Шлеск від Німеччини, сей осередок вугля і зелїза, та тим способом обезсилити свого конкурента, німецьку буржуазію.

Поляки, вірний наймит Франції, розпочали на розказ сеї послідної на Шлеску "самовизначатись". Корфанти, використуючи дуже зручно соціяльні противенства польського населеня на Шлеску, заняв велику часть сего краю. Однак робітники і селяни, що обсадили край під його командою, скоро опамятались; хотяй союзна комісія, що править Шлеском все зробила, щоб перешкоджати освідомленю робітництва і селянства комуністами, хотяй заострена цензура унеможливлює вияснене революційної сторони сеї проблеми.

Інстинктовно і під впливом комуністів польські селяни відібрали тій боротьбі її первісний національний характер і заступили його клясовим. Про се ми вже читали в маю в орґані анґлійських консерватистів "Morning Post":

"Повстане на Горішнім Шлеску є не лише патріотичне, але і соціяльне. Воно в дійсности є рухом польських робітників і селян проти німецької буржуазії. Коли по перших полумінях патріотизму зменшить ся дисципліна, то потім прийде клясова боротьба в її найгіршій формі. Так інформують мене анґлійські приятелі, котрі тут на Шлеску мають посілости".

Що і німецька буржуазія зрозуміла клясовий характер сего руху, про се свідчать уривки з статі "Гроза большевизму". Там читаємо:

"Не можна думати про се, щоб рух інсурґентів сам упав. Овочі роботи Корфантого вже виявляють ся: се большевицько-комуністичний рух. В деяких промислових місцевостях відбувались події, що дуже пригадують події в Москві в 1918 до 1921 р. Пучісти реквірували у Німців всі автомобілі і вози, обрабували помешканя обивателів і примусили німецьке населене в занятих ними місцевостях піти до праці. В Фріденсгіте змушено німецькі жінки замітати в зелені свята вулиці, мити столи і крісла для ґвардій Корфантого, чистити начине і т. п. Неодну пивницю з вином, власність посідаючих кляс, випили Поляки. Відозва оголошена Корфантим проти рабунків, се лише насмішки супроти тих подій. Але, здаєсь, орґанізатори пучу затратили владу над викликаним ними рухом і повстане Корфантого не дуже віддалене від большевицького хаосу".

Так стояла справа вже в половині мая. Вже тоді ясно було, що Корфанти поборює вправді німецький уряд, але що рівночасно бере він під свою опіку німецьких капіталістів. А сі послідні добре на тім розуміють ся. Гірничі промисловці удають ся тому під його опіку. За то Корфанти віддячуєсь їм оголошенем кари смерти за пропаґанду за страйком. П. П. С. і польські жовті профсоюзи одобрюють се зарядженє. П.П.С.-овці систематично тероризують і мордують комуністів. І летучі вимкові суди, котрі знають лише одну кару, а саме кару смерти, котру виконуєсь в три години по оголошеню вироку, заводить Корфанти. Під ту кару підпадає теж і пропаґанда за клясовою боротьбою та аґітація проти націоналістичного підюджуваня.

Повстане польського робітництва на Шлеску використовує німецька буржуазія для своїх клясових цілий. Вправді "соціялістичне" правительство Вірта-Бавера, за котрим розбивають ся і независимі соціялісти, заплатило їм їх "страти" спричинені повстанем, але сего їм за мало. Вони не вдоволяють ся лише зиском, який забезпечує їм "соціялістичний" уряд. Вони знова мають нагоду здусити визвольний рух пролетаріяту, нагоду створити армію з безробітних вояків і офіцирів старої армії, котрих німецький уряд мусів розпустити на підставі версальського мира, армію для заведеня "старого ладу і порядку", тобто для заведеня старих цісарських порядків, значить відібрати робітникам тоті "здобутки", які буржуазія мусіла їм зробити під впливом подій в листопаді 1918 р.

І ґенерал Гефер формує при помочи бюрократів з профсоюзів армію, головно з баварської Орґеш, якої ціль не лише боротьба проти Поляків, тобто польського пролетаріяту, що повстав проти своїх вікових гнобителів, але головно теж прогнане теперішного "соціялістичного" уряду, та месть над робітниками, задля підписуваня версальського мира, що вони спричинили.

І починаєть ся нагінка на польських і німецьких комуністів, гуляє білий терор і його жертвою падають не лише наші польські і німецькі товариші, але і робітники і бюрократи з профсоюзів, що належать до Шайдеманців, котрі так ревно помагають на Шлеску капіталістам завести "лад і порядок".

Але сей терор отвирає очі німецьким робітникам, так як зрада Корфантого отворила очі польському пролетаріятови. І робітництво в Бресляві, зорґанізоване в амстердамських профсоюзах, ухвалює заснувати робітничу міліцію для оборони републики проти Орґешу. Але їх власні провідники, Шайдеманівці, саботують се і не дають їм оружя. Зелїзничники взивають своїх товаришів перешкаджати військовим транспортам, котрі йдуть на Шлеск.

Се все діесь мимо скандального захованя ся независимих, котрі взивають своїх однодумців "не зважати на націоналістичні підюджуваня до співучасти в боротьбах на Горішнім Шлеску і то навіть тоді, коли се робить ся під позором, щоби заступати націоналістичні боротьби на Горішнім Шлеску акцією пролетаріяту, т. є. клясовою боротьбою проти підприємців. Бо і таку акцію використають кати-націоналісти капіталу для підюджуваня народів, та для викликаня імперіялістичної війни".

Отак то представляєсь горожанська війна на Шлеску. Вона заініціює мабуть нові острі боротьби між пролетаріятом а буржуазією в цілій Німеччині, в яких робітники, яким "соціялістичний" уряд відібрав зброю, стануть проти противника, що завдяки зраді меншевиків зміг добре зорґанізуватись та приготовитись до неї.

Для нас еще цікаво запізнатись зі становищем, яке займають супроти тих подій "володарі" світа, Анґлія і Франція.

Анґлія не годить ся на французькі пляни в справі Шлеска. Французи хочуть промислову часть Шлеска відступити Полякам, речникам французького капіталу. Анґлія попирає політику німецької буржуазії, котра коштом поту своїх робітників хоче заспокоювати жаданя антанти. Значить Анґлія попирає Орґеш, тобто німецьку контрреволюцію. Інтереси сеї послідної йдуть в парі з інтересами анґлійського капіталу. Бо капіталістичне положене їх власного промислу спротивляєсь завойованю східних ринків Францією. Рівнож і Анґлійці є проти економічної і політичної переваги Франції на европейськім континенті і вони стремлять до рівноваги сил в Европі та хочуть в інтересі анґлійського капіталу зменшити імперіялістичні пляни Франції.

Сему стоїть однак на перешкоді дезорґанізація армії Корфантого, котрого війська "збольшевичені". Капіталістична система на Шлеску хитаєсь. Польські війська обняли контролю копалень. Буржуазії помагають Шайдеманівці, що засідають разом з капіталістами в раді 12-ти, т. є. в обєднаню німецьких орґанізацій для оборони Шлеска. Шайдеманівці, подібно як капіталісти, домагають ся під плащиком національної оборони обсадженя копалень військом, значить Шайдеманівці обороняють зиски капіталістам.

Маючи опору в Анґлії, представник німецької буржуазії на Шлеску, ґенерал Гефер, вожд Орґешу, не хотів сповнити жаданя союзної комісії, а саме вицофати свої банди зі Шлеска, навпаки, у него було бажане разом з анґлійськими і французькими військами втопити в крові то робітниче повстане. І хотяй Лойд Джордж з обави перед большевизмом сприяє плянам Гефера — анґлійські війська вже від кількох тижнів на Шлеску — хотяй він дуже радо післав би німецьких білоґвардійців проти польських і німецьких большевиків, він мусів уступити Французам, котрі все еще не втратили надії уратувати шлеський вуголь і зелїзо для французького капіталу. На разі побідив французький плян, вирішити справу Шлеска на окремій конференції. Її відбуте Французи все відтягають. Стало ся се тому, бо Анґлія тепер занята конфліктом анґлійсько-американським, про котрий ми вже писали, та занепокоюєсь воєнними приготованями Америки, що стоїть в звязку з замірами Америки, не допустити до утвореня анґлійського нафтового монополю в Европі, Азії, середній і південній Америці, бо се рівнало-б ся фінансовій зависимости Америки від анґлійського капіталу.

І лише тим ріжницям між тими рабівниками завдячуємо, що Шайдеман, Бріян і Лойд Джордж еще не утворили спільного протибольшевицького фронту. Але до того воно йде, і се отворить очі пролетаріятови тих держав і вони отворять спільний фронт пролетаріяту сих країн проти своїх спільних гнобителів.

Іван Сокира.

Шерльотенбурґ, в червни 1921.

Що не треба забувати робітникови.

Темешварська "Робітнича Ґазета" пише: Коротко перед війною німецький фабрикант армат, Круп, помістив у французьких ґазетах підбурюючі проти Німеччини статі, заохочуючи Францію до сильнійшого узброєня, а то в тій цілі, щоби спонукати Німеччину до ще більшого замовленя в нього армат. Рівночасно сей самий Круп виробляв армати для Росії. Отже ґранати, що розривали німецьких жовнірів, були німецького виробу. Німецькі робітники гинули від діла рук німецьких робітників — а інтернаціональний капітал мав на тім зиск. Тут і там були люди, що ізза сеї ворожнечі наповняли грішми свої кишені. Троюджене фабрикантів армат причинилось до вибуху війни, а капіталісти всіх країв були тими, що заробили на війні. Тому не забувайте на тих, що намовляли до війни, і на тих, що заробили на війні!

БІЛИЙ ТЕРОР В ЕСПАНІЇ.

Орґан французьких комуністів "Юманіте" надрукував розмову свого співробітника з предсідателем еспанської конфедерації праці т. Львом Ксіфором, котрий представив в ярких красках дику розправу еспанської буржуазії з робітничою клясою Еспанії. Жорстокости теперішних катів не відріжняють ся нічим від жорстокостий Фердинанда і Ізабелї в переслідуваню в середних віках Маврів. Ріжниця хіба з тім, що тепер переслідуєть ся вже не чужинців, Маврів, але своїх, еспанських робітників і їх провідників.

Після того як ґубернатором Барцельони зістав назначений Амідо, білий терор дійшов до нечуваних доси розмірів. Після заяви Аміда, що: "тяжка недуга вимагає сильного лікарства" почалась на робітників велика нагінка. Перш усего зістав убитий звісний робітничий провідник Джозе Канела, відтак орґанізатор федерації праці Франческо Лайре. Над робітниками більше не переводить ся ніякого суду ані слідства, а просто убиваєть ся де і як попало. Кождого дня находять ся нові і нові трупи наших товаришів на улицях, на дорогах а навіть в їх домах.

Після того як еспанський Сахалін, остров Фернандо-Пона, став тісним для засланих робітників, буржуазія винайшла новий спосіб розправляти ся з робітниками. Як тільки робітник замішаний в професіональний рух, його сейчас депортуєть ся з міста на провінцію. Всі дороги Еспанії переповнені тими нещасними мандрівниками. Відпроваджуючі їх поліцаї міняють ся кождих двайцять кільометрів, а півголодні, обдерті робітники мусять безперервно йти по кілька сот миль на місце призначеня. Богато з них не годні видержати тягару такої подорожі, захоровують на дорозі, де і вмирають.

В Еспанії бушує тепер найбільше страшний, жорстокий, нічим не прикритий білий терор. Наймлені убійці убивають робітників і їх провідників цілком відкрито, бо вони знають, що не тільки, що їх не потягне ся за се до відвічальности, але дістануть ще й грошеву нагороду. На днях зістав убитий йдучи до фабрики т. Бадоза. Тов. Епміріха убито таки при праці. Тов. Канелу убили в реставрації, а т. Валеро за столом підчас обіду. Тов. Франческо Лайре, котрий предбачував свою долю і ніколи не виходив один на вулицю, зістав убитий на порозі свого мешканя в присутности двох товаришок, котрі відпроваджували його до дому. На днях прибули з провінції до Барцельони чотири товариші в пошукуваню за працею, але замість дати їм працю, їх арештовано. З поліційного суду відправлено їх в тюрму. Поліцаї, що відпроваджували їх до тюрми, убили їх на вулиці серед білого дня. Не переведено в сій справі навіть найменшого слідства. Слідуючого дня арештовано товаришів О. Флора, Ф. Браво, Д. Перец і Беніта Монако, редактора звісної в цілій Еспанії ґазети "Культура Оврера". В кілька днів пізнійше всі чотири зістали убиті поліцією на вулиці підчас переводу їх в иншу тюрму. Відтак замордовано товаришів Варра, Комара і Саботера. Звісний провідник анархістів Пестана сидить зі своїми 24 співтоваришами в найстрашнійшій тюрмі Еспанії, в Монтіжу, і здаєть ся, що ті товариші не побачать вже більше сонічного світла.

В таких місцевостях, де поліція не може арештувати більш активних товаришів, арештуєть ся всіх звичайних членів федерації праці. За причину арешту служить дуже часто тільки значок або членська картка професіонального союза і зараз після арешту починаєть ся безконечне мандроване дорогами Еспанії під доглядом поліції. Переслідуваню підлягають не лише робітники мущини, але також їх жінки і діти.